

Factsheet risicogroundstoffen

Citrus

Leeswijzer

Dit document is bedoeld als eerste algemene introductie tot mogelijke risico's in uw toeleveringsketen. De informatie is gebaseerd op desk research en op kennis van experts bij maatschappelijke organisaties. De benoemde risico's zijn indicatief en kunnen verschillen per regio. Ook kan het zijn dat de lokale situatie veranderd voordat dit document is geüpdatet. Houd hier rekening mee. *Dit document is in november 2021 opgesteld.*

Land van herkomst

Citrusvruchten worden in meer dan 140 landen in de wereld geproduceerd. Nederland importeert vooral citrusvruchten uit Spanje, Zuid-Afrika, Argentinië, Marokko en China. Ook de Verenigde Staten en Brazilië zijn grote citrus-exporteurs.

Over deze grondstofketen

De wereld citrus productie heeft een omvang van meer dan 143 miljoen ton¹. Het gaat met name om zoete sinaasappels (ca. 76 miljoen ton), mandarijnen (ca. 27 miljoen ton), citroenen en limoenen (ca. 20 miljoen ton), en grapefruits (ca. 9 miljoen ton), maar ook om diverse kleinere productgroepen, zoals pompelmoes, pomelo's, zure sinaasappels, bergamotten, kumquats, sukade en diverse kruisingen van citrusvruchten. Ze worden zowel geproduceerd voor consumptie als voor de verwerking tot bijvoorbeeld sap of smaak- of geurmaker. Nederland importeerde in 2019 ca. 595 duizend ton sinaasappels, 254 duizend ton citroenen en limoenen, 200 duizend ton mandarijnen en 251 duizend ton grapefruits². Daarmee behoort Nederland tot de grotere importeurs van citrusvruchten. Via Nederlandse havens worden citrusvruchten ook gedistribueerd naar andere Europese landen.

De bedrijven aan de bovenkant van de keten (supermarkten) hebben de sterkere onderhandelingspositie in de citrus keten. Bestellingen zijn vaak op korte termijn, prijzen kunnen wekelijks fluctueren en de prijsmarges voor citrus producenten zijn laag. Dit vertaalt zich door naar lage lonen voor de citrus arbeiders. Ook de investeringsrisico's liggen met name onderin de keten bij de citrus producenten.

Citrusvruchten groeien in boomgaarden. De oogstperioden verschillen per herkomstland. Veel citrus producenten hebben een beperkt aantal vaste medewerkers. Gedurende de oogstperiodes worden grote aantallen seizoenarbeiders ingehuurd. Met name deze groep heeft een verhoogde kans op de onderstaand beschreven sociale risico's.

Milieu risico's

- Citrusproductie vereist veel water, wat druk creëert op het beschikbare water voor huishoudens, met name in periodes van waterschaarste.
- Intensief gebruik van agro-chemicaliën, zoals kunstmest en pesticiden leiden tot bodemdegradatie en watercontaminatie.
- Bodemdegradatie leidt tot verlies van biodiversiteit, erosie, verminderde bodemvruchtbaarheid, bodemvervuiling en op sommige plekken verzilting.

¹ FAO, 2020

² FAO, 2020

- Ook vindt ontbossing plaats met als doel ruimte te maken voor citrus boomgaarden, wat gevolgen heeft voor zowel bodem als verminderde CO2 opslag.
- Ook watercontaminatie kan leiden tot verlies van biodiversiteit.

Sociale risico's

- Vrijheid van vakvereniging is in diverse citrus producerende landen beperkt of afwezig.
- Collectieve (loon)onderhandelingen ontbreken vaak en vakbonden worden met wantrouwen tegemoet getreden.
- Er zijn veel seizoenarbeiders betrokken bij de citrus productie. Seizoenarbeiders hebben vaak slechtere arbeidsvoorwaarden dan vaste medewerkers. Denk hierbij aan lagere lonen, loon onzekerheid, geen doorbetaling bij ziekte, geen pensioensopbouw, en geen recht op andere voorzieningen zoals accommodatie, transport of medische bijstand.
- Arbeiders moeten geregeld excessieve uren draaien, met onvoldoende (pauze) onderbrekingen.
- Citrusarbeiders en lokale bevolking worden onvoldoende beschermd tegen de negatieve gezondheidseffecten van het gebruik van agro-chemicaliën en watercontaminatie, met name bij excessief gebruik of bij gebruik van controversiële agro-chemicaliën. Denk hierbij ook aan onvoldoende gebruik van beschermende kleding en onvoldoende (handhaving van) beschermende maatregelen (bijvoorbeeld: te kort na het spuiten met pesticiden een boomgaard alweer betreden).
- Toegang tot klachtenmechanismen is vaak beperkt. Voor seizoenarbeiders is dit risico nog groter.
- In sommige landen komen (vormen van) gedwongen arbeid en kinderarbeid voor (bijvoorbeeld Mexico, Zuid-Afrika, Brazilië, Belize en Turkije).
- In sommige gebieden vindt veel seksuele intimidatie en geweld tegen vrouwen plaats, met name waar het seizoenarbeiders of immigranten betreft.

Relevante multi-stakeholder initiatieven

- [*IDH Juice covenant*](#)
- [*IDH Sustainability Initiative Fruit and Vegetables \(SIFAV\)*](#)

Meer weten?

- [*The role of certification in the Brazilian fruit sector - Evidensia*](#)
- [*Rapport Bitter oranges- the export of citrus fruits from South Africa to Germany*](#)
- [*Verité-Fair labor*](#)
- Ter inspiratie: aanpak van [*Riedel*](#).

Experts die u kunt benaderen

Dieneke de Groot - Cordaid (dieneke.degroot@cordaid.org en/of info@cordaid.org)